

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden, Május 17-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Austriai Birodalom.

E' folyó hónap 12-ik napján, Bádénben Austriának kellemetes városkájában, és a' Bétsieknek nyári mulató helyében, a' hova tudniillik fürödni szoktak járni, Gróf *Pergen János Antal* Eő Csász. és Apostoli Kir. Felségének Kamarása, titkos Tanácsosa, Státus és Conferentziális Ministere s. a. t. hasznos életének 90-ik esztendejében megholt, valamint az ennekelőtte való esztendőkből, úgy az idén is az oda való hasznos fürdővel kívánván élni. Ez a' megboldogult nagy ember első ifjúságától fogva minden viselt hivatalyában hasznos szolgálatokat tett a' Fels. uralkodó Háznak és az Austriai Csász. Birodalomnak; ugyan ezen okból nagyon fájallyák az ő halálát.

Egy illy nagy embertől fosztatott meg kedves Magyar-Hazánk is, Hallerkői Gróf *Haller József* Úr Eő Excellentiája, a' Csász. Leopold Rendjének Commendátora, Tek. Máramaros Vármegye Eő Ispánja, a' Septemviciális Tábla Assessorának halálában, a' ki *Sebesen* Tek. Sáros Vármegyében fekvő jóságában, hasznos életének 68-ik esztendejében a' múlt Aprilis 29-ik napján, virágzó familiájának, kedves barátinak, tselédinek, a' szűkölködő szegényeknek, sőt mindeneknek, a' kiknek az ő esme-

rettségéhez szerentséjek lehetett, nagy keserűségekre meghalálozott.

Frantzia Ország.

Azon idő alatt, mellyben 18-ik Lajos Frantzia Király, Párisba lett bémene-tele előtt *Compignében*, a' Frantzia Királyoknak szép kastélyában mulatott volna, a' Fels. Orosz Császár *I. Sándor* Május 1-30 napján látogatására ment a' maga Adjutánsának Generál *Czernitsfnek* társaságában, a' hol Fels. személyéhez il- lendőképen fogadtatott. Mirekelőtte oda meg érkezett volna, betsületből való gárdista sereg küldetett eleibe, mikor pedig a' kastély grádsának alsó részéhez ért, a' Condei Herczeg fogadta el Eő Cs. Felséget, és vezette 18-ik Lajos Királyhoz, a' kik egymást megölelvén szívesen örvendeztek egymásnak. Azután a' Condei Herczeg is meglátogatta a' Császár, a' hová *Moncei, Ney,* és *Marmont* Marsalok követték Eő Császári Felséget. — Egynehány órával annakutánna *Lichtenstein* herczeg is oda érkezett a' Királynak Austriai Császár Eő Felsége nevében való megköszönésére. Delben mind a' két Fejedelem együtt ebédlett, a' melly ebédre *Lichtenstein* Herczeg, a' Beneventi herczeg, és a' fellyebb említett három Frantzia Mar-

salok is meg voltak hivattatva. — Ebed után mind a' Fels. Orosz Császár, mind herczeg *Lichtenstein* vissza mentek Párisba.

Május 2-ik napján a' Fels. Austriai Császár is meglátogatta *XVIII Lajos* Királyt St. Quentinben, s mind a' ketten sokáig és nyájasan beszélgettek egymással. Azon napon a' provisorius Státus Tanács, a' Ministerek, a' Fr. Marsalok és Generálisok, minden Státus hivatalbéli személyek, a' megtartó Tanácsnak és a' törvénytevő Corpusnak küldöttjei is Eö Kir. Felsége udvarlására mentek s nekie újonnan meghódoltak.

A' megtartó Tanács képeben annak előlülője a' *Beneventi* Herczeg következő beszédet tartott:

„Felséges Király! A' Felséged vissza jövele Frantzia Országnak természetes igazgatását vissza adja; és mind maga, mind Európa tsendességére nézve, magára vállalja a' kezességét. Minden szívek jól érzik, hogy ezen jótéteményt egyedül Felségednek köszönhetik, ez az oka, hogy minden jó szívű lakosok Felséged eleibe futnak a' Felséged útján. Sok örvendező multságok tartatnak, mellyek nem szín mutatásból esnek meg, azok, a' mellyek Felséged fülébe jönnek, a' nép örömeinek valóságos tolmácsai. Ezen érzékenyítő játékok által, mélyen meg lévén a' Tanács illetette, és a' maga érzékletének a' nép érzékenységeivel leendő öszve kaptolása végett jöven ide, hogy avval együtt a' maga Felséged előtt való tiszteletének, és meghódolásának kinyilatkoztatását a' Felséged Királyi széke zsámolyára lerakhassa.“

„Felséges Király! Számítalan inségek érdeklették a' Felséged ősi Országát, a' mi ditsőségünk egészlen a' hadi táborba költözött, egyedül az ármádák tartották

fenn Frantzia Ország ditsőségét. Királyi székibe való beülésekor, egyedül 20 esztendeig való pusztításoknak és szerentlenségeknek következeiseibe száll be Felséged. Oly sok szerentlenségeknek és rendtelenségeknek elhárítása nagy bátorsággal öszve kötött maga elszórást kíván; a' Státus sebeinek meggyógyítására tsudatetelek kívántatnak; mindazáltal mi Felségednek gyermekei vagyunk, ezek a' tsudatetelek pedig a' Felséged atyai gondviselésére vannak bízattatva. — Mennél nehezebbek a' környűállások, annál inkább szükséges a' Királyi hatalmat erővel és tisztelettel körül venni, az alatt, hogy a' régi ditsőség fényességéről való meg emlékezéssel, a' képzelő tehetségre szolgál, minden kívánságait arra fordítja, hogy a' mai megvilágosodással megengesztelődjön, a' megnyiben a' kormányozás mesterségének leg bőltebb principiumait atól fogja költsönözni.“

„A' magánosóknak boldogságát a' jó Constitutzió a' Királyi székek javával öszve kaptollja, és az eredeti akaratot a' közönséges megegyezés megerősíti.“

„Jobban tudja Felséged mint mi, hogy az illy Constitutzió egy szomszéd nemzetnél igen hathatós, és az olyan Monarkáknál, a' kik a' törvényt szeretik, és a' kik az ő alattok való népnek valóságos atyai, inkább gyámol gyanánt vagynak, mintsem őket öszve szoritják. — Felséges Uram! a' nemzet és a' Tanács a' Felséged szíves indulatjában és nagy lelkségében bizakodván, Felségeddel együtt azt óhajtyák, hogy Frantzia ország Felséged hatalmának öregbítése végett szabad legyen.“

Ezen fontos beszédre igen kegyelmesen felelt a' Király. — A' Senátusnak a' Felsége elől való elmenetele után, a' törvényhozó Tanácsnak Deputátusai bocsátat-

Eő Felsege eleibe. Ezeknek szószóllójok így szóltott:

„Felsegednek szavai a' mi buzgóságunknak valóságos megjutalmaztatása. Miazon leszünk, hogy az uralkodó Fejedelem, és a' Nemzet képviselői közt legtökéletesebb egyeség legyen, és ez az egység a' kormányzásban való erősséget, és közönséges boldogságot fog szülni, melly mind a' nemzetnek közönségesen, mind különösen Felsegednek és minékünk kívánságunk.“

A' több hivatalok között a' Párisi Univeritásnak Deputátusai is bémutatattak Eő Királyi Felsegének. Ennek a' Deputátusoknak előülője Fontanes a' többi közt így szóltott: „Ez az Univeritás, mellynek új alkotmánya csak öt esztendőttől fogva áll fel, sok akadályokat látott a' maga előmenetelében, és az a' jó, a' mit eszközteni akart, meg akadályoztatott. Mindazáltal olly tanúbizonytságot adhat magáról, hogy sok gonoszat megakadályoztatott. Azt sem tagadhatja, hogy a' tziel erányos és a' sok rendbéli tanítás módja az újabb iskolákban minden elméleti tehetségeket kifejti, ellenben az is igaz, hogy az erköltsi tulajdonságokat formáló nevelés módja még a' tudománybéli tanítás módjának grádsát el nem érte.“

Mind ezekre így felelt XVIII Lajos Király: „Én az Univeritásnak erántam mutatott jó indulatjával nagyon meg vagyok elégedve, meg esmerem azt a' jót, mellyet az végbe vitt, és ezután is végbe vihető. A' megvilágosodásnak tsekély grádsát tévelygést szül, a' nagy megvilágosodás ez igasságra vezet; arra való nézve szükséges hogy az Univeritás mindenkor hasonló buzgósággal őregbítse a' megvilágosodást, úgy mindazáltal, hogy az erköltsbéli tulajdonságokra is szemesebben vigyázzon. Reménytem, hogy mind én, mind az én familiám hathatos példát fogunk ebben adni.“

A' jelenvaló Május hónapja 3-ikán dél előtt *St. Quentin*ből ki indult a' Király, hogy az eleve tett rendelések szerént Párisba bé mennyen. Minden felsőbb 's alsóbb rangú Polgári és Katona tisztviselők meg jelentek ő Kir. Felsegének ezen fő városba való bévezetésére. A' Seinei osztálynak Prefectusa Báro *Chabot* a' polgári tanátsal a' Párisi sorompónál várták Eő Kir. Felsegét, hogy a' város kulcsait Eő Kir. Felsegének által adhassák. Dél után 3 óra tájban a' fő templomhoz érkezvén Eő Felsege az ott őszve gyúlt papság által a' szokott ceremóniával fogadtott; és a' menyezet alatt, mellyet négy pap vitt vala, az Angoulemi Hertzeg Asszonya, és az Artésiai Hertzeggel a' templomba vezettetett. A' Téged Isten dítésüink (Te Deum laudamus) el énekeltetése után, számos muzsika szerszámoknak szóllások, és győzedelmi kapuk közt a' Thuillierai Kir. palotába vezettetett. Mindenütt, a' hol ő Királyi Felsege által ment, szives örömmel fogadtá és kísérte Eő Felsegét az örvendező sokaság; a' bé következett éjjel az egész város meg volt világosítva; 9 órakor mesterséges tűz adatott.

A' Párisban levő szövetséges armádának Május 4-ik napján lett megmustraltások után a' Fels. Austriai 's Orosz Császárok és a' Fels. Prussziai Király a' Thuillierai Kir. palotába menyén Eő Kir. Felsegét XVIII. Lajost meglátogatták 's vele nyájason társalkodtak. A' Fels. Austriai Császár a' Párisban levő ritkaságokat és tudományokat tárgyazó intézeteket meg szemlélni, valamikor üres órái vagynak, el nem mulattya. Május 1-ső napján újában meglátogatta a' Királyi kertet, és a' *Dufresne* Természeti gyűjteményét; a' következett napon azt a' Panorámát is, mellyet *Napoleon* Ex. Császár másodszori Betsben létele alatt a' Betsi vidékről készítetett, meg szemlélte.

A' múlt Aprilis 3-ik napján 200 fő

rendből való Dámák mentek a' Kir. lakó palotába a' Thuillériába, az Angoulemi Herceg Asszony tiszteletére; mindnyájan liliomokkal felékesített fehér köntösökben voltak felöltözve. Minekutánna ennek a' szeretetre méltó nagy Herceg Asszonynak meg tették volna hódolásokát, és onnan elmenni igyekeztek volna, tudokra adatott, hogy ő Kir. Hercegsége minden jelen volt Dámákat a' maga lakó szobájába kívánnya látni, a' kik közül 24-nek szerentséje is volt Eő Felsége tiszteletéhez. Egy 6 esztendős leánya az Eő Kir. Hercegsége eránta való jósága által meg bátorítván Eő Kir. Hercegségét néhány érzékenyítő Versekkel meg köszöntötte, a' mellyen könnyhullatásra fakadt a' Fels. Fejedelem Asszony, a' jelen volt ifjú Dámák pedig előtte letérdepeltek, 's tőlle áldást kívántak. Mellyen ő Kir. Hercegsége igen nagy érzékenységre esvén hirtelen eltávozott tőlök e' szókkal: „De már e' sok, igen sok az én szívemre nézve.“

Azok közt a' nevezetes személyek közt, a' kik a' Király udvarát ékesíteni fogják, neveztetnek a' *Conde* Herceg, a' Frantzia Országi Nagy Elemezinaris, *Taleyrand-Perigord* a' Rémissi Érsek; *Duras Ville guiere*, *Richelieu*, és *Fleuri* Hercegek; a' *Havrei*, *Poixi*, *Gramont*, és *Luxemburgi* Herceg Kapitányok.

Rustan a' Bonaparte Mamelukja és hív szolgája, a' kit ő még Egyiptomban lételekór hozott ki magával, de most az Elbai szigetbe vele elmenni nem kívánt, most egy levelet iktattatott bé a' Párisi Zsurnálba, mellyben azt a' köz hirt meg táfolja, hogy nagy summa pénzt veit volna

Napoleon Ex-Császártól, még is mindazáltal mostani szerentsétlenségében őtet elhagyta. Ebben a' levelében a' többi közt így szólt: Tizenhat esztendeje, hogy Napoleonnak szolgálók, és mindenkor fedhetetlenül viseltem eránta magamat. Az igazság ebből állott, hogy minekutánna az Arcis-sur-Aubei útközetben mellette vitézi módon hartzoltam volna, tőlle egy kevés jutalmat nyertem; és hogy az Elbai szigetbe őtet nem követtem, jól tudják Gróf *Bertrand* és *Drozot* Generálisok az okát, hogy engemet a' familiám tartóztatott hátra.

A' Frantzia Ex-Császár *Napoleon* egész *Avignon* városaig mindenütt tsendesen és bátorságosan utazott, hanem ottan az elkeseredett nép réá meghosszaukodyván őtet matskolni 's szidalmazni kezdette, és ha a' szövetséges Fejedelmeknek vele küldött Commissariusi meg nem akadályoztaták volna, vele rosszúi bántak volna. Frejusba Toulon szomszédságában érkezvén mind ő maga, mind az ő mellé adatott hadi tisztek Május 2-ikán egy Anglus Frigátra ülven az Elba szigetbe utaztak.

Északi Német Ország.

Blankenseből Holsatzjának Hamburg szomszédságában fekvő helységéből azt írják hogy Frantzia Marsal *Davoust*, semmi reménysége nem lévén a' küldendő segítő seregekhez, végtére XVIII Lajosnak megkódolt, és mind ő maga, mind a' kormánya alatt lévő hadi tisztek ezen Fejedelem hívségére megesküdtek. Mindnyájan fejér kokardát szúrtak süvegeik mellé, a' város fő templomában, és az oda való kikötőhelyben fejér zászlók függesztettek ki.

Május 11-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 211 3/8 forintot Váltótzédulában.